

ספרים

תרגום

אפריקה בדואט

היבשת השחורה הקיפה השבוע פעמיים, לגבי הקורא הישראלי. היא התעוררה מ־שנתה התרבותית בשני מפעלים ספרותיים, הנושאים את השם הזהה — אפריקה ה־מתעוררת.

ההתעוררות הכפולה נועדה למלא חלל ריק, האופייני לבין העולם המערבי הלבן בכל מה שנוגע לתרבות אפריקה ואמנותה. כי בתודעתו של האזרח הממוצע — אצלו היתה אפריקה קשורה פעם בגיוגלים ו־כיום, אולי, בנישאים שחורים ורעיונותיהם הפהפפיות — מצטמצמת ידיעת התרבות האפריקאית בהכרה קלושה עם כמה פסלוגי זיווי.

למרות שמותיהם הזהים ומטרתם האחידה, שונים שני מפעלי אפריקה המתעוררת ב־צורתם ובאיכותם האמנותית, אך כל אחד מהם בנפרד הוא מיבצע חשוב בשדה ה־מ״לות.

אפריקה המתעוררת (בהוצאת ה־מכון לתרבות אפריקה ואסיה; בעריכת מיכ־אל נוי) הוא פירסום המתאם לאופנה ה־אחרונה במ״לות הבינלאומית. זהו מה ש־נוהגים לקרוא לא־ספר — תשובת מהיר דרת של אלבום תמונות, המודפסות על נייר כרום; סיפורים המודפסים על גליונות קרטון חום מחוספס, ושירים שמלותיהם מודפסות באיתיות מצויירות, בתוספת אימ־רות־ספר, קטעי עתונות ומאמרים פובלי־ציסטיים.

אנתולוגיה אלבומית זו לא נועדה להיות רק נכס ראחתי. יש בה משום קריעת צוהר רחב לעולם חדש ובלתי מוכר, שכן היא מגישה יחד עם הנושא גם את הרקע ל־צמיחתו.

הנה, לדוגמה, שירו של המשורר הגאנאי פרנסיס פרקס, שמי אפריקה, בתרגומה של דליה הרץ: „תן לי נשמות שחורות, / הנח להן להיות שחורות / או חום של שוקולד / או עשה אותן בצבע האבק — / מאובקות, / חומות יותר מחול. / אך אם אתה יכול / עשה אותן, בבקשה, שחור / רות / שחורות.

ותן לי תופים, / נניח יהיו שלושה / או ארבעה / ועשה אותם שחורים — / מזהמים ושחורים; / מעץ / ועור כבשים / שיבש, / אך אם תסכים / עשה שיהיו רועמים / רועמים...

ההתרשמות החייתית משיר כזה אינה יכולה להיות ישירה. הקורא המערבי אינו יכול לקבלו כערך בפני עצמו, כשהוא תלוש ממסגרתו המנטאלית, המחשבתית, הזרה לו.

ברור ששום ספר אינו יכול להקנות מסגרת כזו, אולם כאשר שיר כזה מוגש על רקע נוף של תמונות החי חיים אפרי־קאי, של צילומי פסלים וחיות גיוגל, של אגדה הוטנטוטית עתיקה מחד ומכתב ל־מדור ההיכריות בעתון היוהנסבורגי אפרי־קאי, נעשית משמעותו קרובה למקור ו־מובנת יותר.

הארם קלוף הצבע. יצירת נוף ש־כזה היא יצירה סובייקטיבית, התלויה ב־טעמו האישי והבנתו של העורך. מבלי ל־דעת את המבחר שעמד בפני עורכו של הלא־ספר אפריקה המתעוררת, הרי הוא ניתן בחוש מועיל אחד לפחות — לקרב את הקורא והרואה אל האדם השחור.

יותר משיש בלא־ספר יצירות מיתולוגיות מיסטיקות, יש בו יצירות המוכיחות ללא תוכחה, שאדם, יהיה לבן או שחור, יהיה ברחוב דיוגוף בתל־אביב או בגיוגל ב־חוף השנהב, הינו אותה תרבות אנושית עצמה.

מכתב ממדור הלבבות הבודדים בעתון אפריקה: תקפה אותי עוגמת נפש, הו, ועוד איך, אחותי אני בת 22, מ־הטיפוסים ה־חמיים וכולי מוכנה ומזומנה לאחד שירצה בי כרעה, בלי שאלות ומענות מיותרים. על הבחור להיות בן 23 ל־30 ו־1 — והבה, הבה, מתי הפגישה? פלורנס.

צברית מפרדס־חנה היתה כותבת מכתב כזה לרותי בפחות גילוי־לב, אך עם אותן הכוונות.

או, לדוגמה, אימרות מסוג:
 • שא אשה המיטיבה לבשל — אם תי־שא אשה יפה, תשאר רעב.
 • אם אינך יודע לרקוד, אתה אומר: הסאטסאס קולו פנוסו!
 • יש אנשים המשולים לדלעת — יפים מבחוץ וחלולים מבפנים.

במשרדי חב' קל"

יעזרו לך לבחור מקום נופש מתאים

הזמנת מקומות לכל בתי ההבראה בארץ ללא תשלום נוסף

ת"א, רח' גורדון 28
טל. 222042

אדווין לופט ומפעלי בידור בע"מ מציגים:
הבילוי של העונה
ב"ככר המדינה" ת"א

פסטיבל על קרח

תקופה קצרה בלבד

תכנית מלאה, עשירה וססגונית של 2½ שעות עם שלל תלבושות וצבעים. 50 אמנים ואלופי עולם.

יום יום ב־5 אחה"צ וב־8.45 בערב
 במוצ"ש ב־7.15 — 9.30

שירות תל אביב-יפו

היום בלבול

אחר מחסור!

תושב תל-אביב חסוך במים!